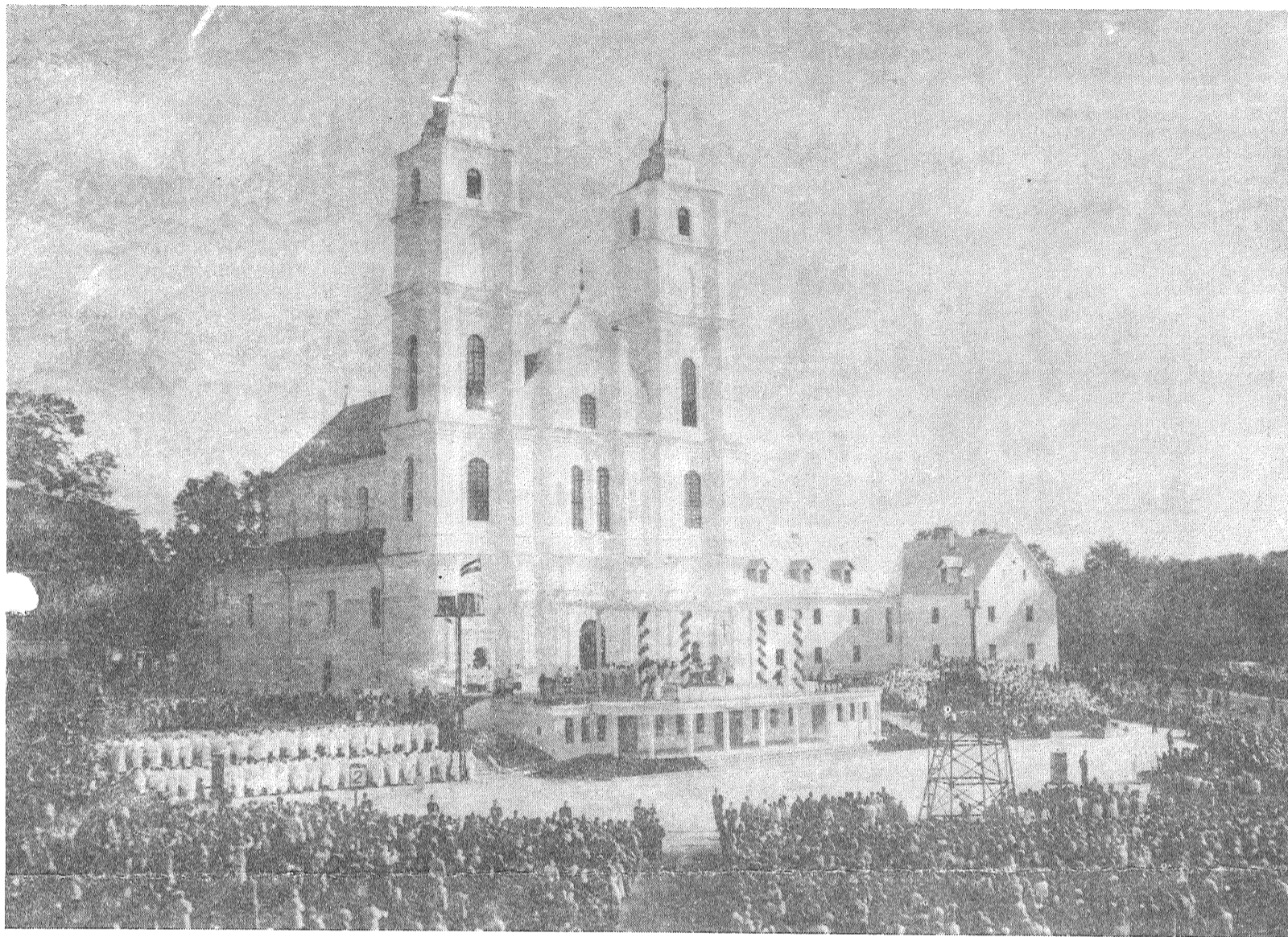

NOVADNIEKS

LATVIJAS REPUBLIKAS PREIĻU RAJONA LAIKKRAKSTS

AGLONA, 1993. gada 9. septembris

Šī diena — 9. septembris — Aglonā bija kā pašas Dievmātes dāvana visiem viņas dzimšanas svētkos — pēc ilgāka lietainā perioda spīdēja saule.

No klātesošajiem varēja dzirdēt apgalvojumus, ka Aglona viņus pārsteigusi ne tikai ar savu jauno veidolu, sakoptību, bazilikas mūsdienīgo traktējumu, bet arī ar svētku sirsniģo gaisotni.

Svētkos pēc organizatoru aprēķiniem piedalījās apmēram 300 000 cilvēku, tomēr ar plašu vērienu būvētais laukums pie bazilikas bija aizņemts mazāk par pusi — tuvākie sektori.

Ap pulksten 10.00 rītā, kā bija paredzēts, divu citu helikopteru pavādībā no Rīgas puses parādījās baltā un sarkanā krāsā «ietērpts» poļu helikopters, ar kuru atlidoja Viņa Svētība pāvests Jānis Pāvils II. Kamēr tas aplieca loku ap sakrālo laukumu, klātesošie jūsmīgi māja ar baltajiem lakatiņiem. Helikopters nosēdās bazilikas kreisajā pusē, aiz baltās drānās tērpto divi simti priesteru rindām priekšplānā un tautas masām aizmuģurē. Drīz mums no TV pārraidēm jau pazīstamā mašina bez trokšņa pa galvenajiem vārtiem ieslidēja Sakrālajā laukumā, izbrauca mazo loku: pāvests svētīja tautu.

Vēl pēc kāda laiciņa sākās Svētā Mīse, ko celebrēja pāvests. Tās devīze, kuras vārdi bija uzrakstīti arī uz bazilikas frontona, bija: «Iesim ar pašmērību pie žēlastības troņa». Visi jūsmīgi uzņēma to, ka pāvests savu tekstu runāja nevis latīņu, kā varētu gaidīt, bet latviešu valodā, un tikai reizumis viņš ņēma talkā katoļu Baznīcas valodu. Svarīgākos savus vārdus viņš izteica dzimtajā poļu

valodā, kas mums nav sevišķi sveša, pie krievvalodīgajiem cilvēkiem griežas viņu valodā.

Gandrīz tūkstoš gadus Latvijā valda kristīgā ticība. 1215. gadā ar pasaules Baznīcas IV Laterāna koncila pāvesta Inocenta III vadībā lēmumu mūsu valsts pasludināta par Terra Marina — Māras zemi, un līdz ar to kļuva par otro svēto zemi: pēc Izraēlas — Dieva Dēla Jēzus Kristus zemes. Var teikt, ka visu šo tūkstošgadi otrā svētā — Jēzus Kristus Mātes Marijas zeme — gaidījusi katoļu virsvadītāju, un nu Jaunavas Marijas dzimšanas svētkos viņš ir klāt — pāvesta Jāņa Pāvila II personā. Un mēs ticam, ka viņa nestā svētība šai zemei un tautai beidzot pavērs patiesi brīvas un mierīgas attīstības ceļu.

1922. gadā prezidents J.Čakste un Vatikāna pārstāvis kardināls Gaspari parakstīja līgumu, kurā teikts: «Katoļu reliģijas izpildīšana Latvijā notiek brīvi un atklāti un tai piešķir juridisku personību ar visām tiesībām, kuras Latvijas civilistikumi piešķir citām juridiskām personām». Pēc daudzajiem pārbaudījumiem šī ticība ir izturējusi.

1986. gadā Romā atzīmēja Latvijas kristianizācijas 800. gadadienu. Dodot savu svētību latviešu tautai, pāvests Jānis Pāvils II izteica stingru pārliecību, ka Latvija būs brīva. Un viņa pravietojums ir piepildījies.

Pirms Svētās Mīses sākuma savā uzrunā arhibīskaps J.Pujāts teica: — Mēs esam Latvijas un pirmām kārtām Latgales svētvietā Aglonā, tā ir mūsu Ēnstoģova, mūsu Fatima un mūsu Lurda. No seniem laikiem ticīgie te lielā cieņā tur Aglonas Dievmātes svētbildi. Vēs-

tures gaita tā izkārtojusi, ka Latgale palikusi uzticīga katoļu baznīcai. Tā ir simts dievnamu zeme, starp kuriem kā pērle ir Aglonas bazilika — Māras Zemes reliģiskais centrs.

Šodien esam priecīgi sveikt visas katoļu Baznīcas augsto priesteri un kopā ar mūsu republikas laicīgo vadību lūdzamies par valsts garīgo un materiālo labklājību.

Uzrunājot pāvestu, J.Pujāts sacīja:

Jūsu svētības apciemojums ir nozīmīgs notikums mūsu tautas dzīvē, saliedē mūsu zemes ļaudis un ienes jaunu garīgo gaisotni. Aglonā izveidotais arhitekltūras ansamblis paliks kā redzamais pieminekļis jūsu svētības pastorālajai vizītei Latvijā. Jūsu kronētā Aglonas Dievmāte sev arvien piesaistīs daudzus jaunos svētceļnieku pulkus.

Mēs zinām, ka arī jūs personīgi lūdzat Aglonas Dievmāti, lai viņa jūs sargā. Svētījiet mūsu zemi un ļaudis, lai šajā mazajā zemītē dzīvotu garīgi stipra un Dievam uzticīga tauta.

— Aglona, — teica augstais vīsis, — jūsu brīnišķīgā svētnīca, ir viena no visvairāk iecienītām svētceļojumu vietām Latvijā. Esiet sveicināti, dārgie ticīgie, kas nākat no visas Latvijas, bet īpaši tie, kas esat no apkārtnējiem novadiem — no Latgales. Esiet svētīti un Dieva žēlastības stiprināti, kuriem ar savu skatienu spēku un drosmi ir dāvājusi Aglonas Jaunava Marija, goda cienīgā Jaunava, jo no viņas ir dzimusi patiesības saule — Kristus, mūsu Dievs.

Latviešu kristiešu saimei šodien īpaši nozīmīga ir citu konfesiju brāļu — luterāņu un pareizticīgo klātbūtne Aglonā. Viņu vēlēšanās būt līdzdalīgiem šajā pulkā un masu lūgšanā ir īpaši zīmīga. Esiet sveicināti, dārgie brāļi Kristū! Jūsu klātbūtne vieš cerību uz ekumēnisma nākotni. Lai jūsu evaņģēliskie centieni pēc vienības nemazinās, lai neapdzīst vēlēšanās izpildīt Kristus lūgumu visiem būt vienam!

Zīmīga bija viņa uzruna krievvalodīgajiem, ko pārtrauca aplausi:

— Te satek visādas valodas, lai kopīgi suminātu Dieva Māti. Jūs zināt, kāda viņai loma mūsu atpestīšanas nama būvē, mūsu kopīgo interešu satuvināšanā. Dievs uzklausu tos, kas viņu godā, un nav svarīgi, kādā valodā. Viņš neskatās uz ārieni, bet uz sirdi, jo tur ir katra īstenā personība. Brāļi un māsas, paļaujieties uz Dieva Māti, ko tik stipri mīl krievu tauta un, pateicoties viņai, uzvarēsiet savstarpējās ķildas, nesaskaņas, varēsiet auglīgāk palīdzēt viens otram.

Aglonas Dievmātes kronēšanas ritā Svētais Tēvs stāstīja par Marijas kulta lielo nozīmi tautu dzīvē, vēlēja Dieva svētību abām katoļu diecēzēm — Rīgas un Liepājas, bet sevišķi Latgales novadam; nosauca svētceļniekus no Maskavas un Vitebskas un pateicās par viņu apsveikumiem plakātos un piedāvājumu ierasties Maskavā.

Pāvests izteicās, ka sen sapņojis redzēt Aglonas Dievmātes svētbildi, par kuras brīnumdarītājas spējam tik daudz dzirdēts. Nu viņa sapnis piepildījies. Viņš kronēja svētbildi, uzsverot, ka Dievmāte tieši Aglonā cēlusi savu pašmērību un žēlastības troni. Nu mūsu unikālais bazilikas mākslas darbs ir saņēmis pāvesta svētību, tas savā atjaunotajā veidolā — zelta ietērpā — visu Mises laiku zaigoja saulē Euharistijas svinību laikā.

Pēc Mises noslēguma vārdiem, lūgšanām un dziesmām Svētais tēvs tikpat sirsniģi, ar krusta zīmēm svētīdams, atvadījās, lai pēc maltītes atkal steigtos izpildīt savas vizītes nākamās pienākumus — viņu vakarpusē Latvijas Universitātes Lieļajā aulā gaidīja sapulcējušies uz konferenci par zinātnes un reliģijas, garīgo un laicīgo lietu saskaņu un mijiedarbību.

**A.Rancāns
J.Silicka un J.Magdaļonoka
(«Minox») foto**

VĀRDS DEPUTĀTAM

Paturu kontrolē

Šā gada 27. jūlijā «Novadnieks» publicēja pārskatu par deputāta Antona Seiksta tikšanās ar vēlētājiem un atbildīgajiem darbiniekiem mūsu rajona lauksaimniecības departamentā, īsumā pakavējās pie tiem daudzajiem jautājumiem, kas risināmi Saeimā. Nu deputāts atsūtījis savu pirmo vēstuli, kurā stāsta, ko no apsolītā jau sācis risināt.

Lasītājiem vienā teikumā varu atgādināt, ka sāku reaģēt uz tikšanās reizē izvirzītajiem jautājumiem. Lūdzu atvainot, ka «Novadniekam» neatstāju Zemkopības ministrijas atbildes uz manu ierosinājumu oriģinālu — gribu paturēt sev kontroli. Kopija ir pilnīgi autentiska:

«Latvijas Republikas
Zemkopības ministrija

16.08.93.
Nr.5/1

LR Saeimas deputātam
A.Seiksta kungam

PAR LINKOPĪBAS PRODUKCIJAS
TIRGU 1994. GADĀ

Atbildot uz priekšlikumiem un ierosinājumiem tikšanās laikā Preiļos, uzskatām, ka līnu 1994. gada ražas iepirkšanai nepieciešama dotācija 550-600 tūkstoši Ls, kā arī līnu fabrikām izsniegto bankas kredītu līgumu pārformēšana, paredzot šo kredītu un to procentu atmaksu 1995. gadā.

Līnu audzēšanas nodrošināšanai 1994. gadā ir izveidots līnskoku fonds, ar kuru var apstēt 2,0-2,5 tūkst. ha, saražojot 1,0-1,2 tūkst. t līnskiedras.

Saražotās līnskiedras pārstrādā veic VU «Larelini», kurš ar līnu audzētājiem vēl nav norēķinājies par 1992.

gadā iepirkto līnskiedru. Savas produkcijas ūrgus nodrošināšanai VU «Larelini» ir jāpilnveido līnu audumu ražošanas tehnoloģija. Šajā nolūkā uzņēmums ir vienoties ar Šveices firmu «Beninger» par audumu apdares fabrikas celtniecību, kurai, ja būs Latvijas valdības garantija, iespējams saņemt Šveices valdības kredītu.

Audumu apstrādes tehnoloģijas uzlabošanu dotu iespēju, sākot ar 1995. gadu, līnskiedru iepirk par 0,8-1,0 Ls/kg. Šāda cena zemniekiem ļautu nodarboties ar linkopību, ja sasniedz ražību virs 6,0 cni/ha (pēdējo gadu vidējā — 3,8-4,0 cni/ha).

Valsts sekretāra v. i. J.Lapše»

Tiktāl Zemkopības ministrijas viedoklis. Cik tas lietišķs vai normāls, lai spriež zemnieks, kurš labāk par visiem zina «kas ir kas». Katrā ziņā bez dotācijām linkopība iztikt nevarēs, un par to Saeimā būs jācinās visiem Latgales deputātiem.

Par citiem iedzīvotāju priekšlikumiem, to izpildi vai neizpildīšanas cēloņiem, izmantojot laipnu avīzes pretimnākšanu, informēšu turpmāk.

Ar cieņu A.Seiksts

PREIĻU RAJONA TDP VALDĒ

Apstiprināti pirts kompleksa iznomāšanas noteikumi

Rajona TDP valde kārtējā sēdē apstiprināja Preiļu pilsētas veselības uzlabošanas kompleksa (vienkāršāk sakot — kādreiz uzceltās milzīgās pirts) nomas ar izpirkuma tiesībām konkursa noteikumiem.

Tiem, kas vēlēšies ņemt nomā ar izpirkuma tiesībām šo lielo celtni, par zemes gabalu (kurš pagaidām pieder Preiļu pilsētai, jo nevienš no potenciālajiem īpašniekiem nevar pierādīt savas tiesības uz to) būs jāmaksā: juridiskām personām Ls 0,015 par vienu kvadrātmetru, fi-

ziskām personām — Ls 0,009, ik gadus pārformējot nomas līgumu. Komplexā esošās iekārtas tiks nodotas nomā ar izpirkuma tiesībām uz vispārējiem noteikumiem.

Konkursa noteikumos vēl paredzēts, ka nomniekam obligāti jāsniedz iedzīvotājiem sanitāri higiēniskie pakalpojumi (pirts un dušas), turklāt pirts pakalpojumus jāsniegt divu nedēļu laikā pēc līguma parakstīšanas. Priekšrocības nomas ar izpirkuma tiesībām līguma slēgšanā būs reģistrētajiem Preiļu pilsētas un rajona uzņēmumiem.

Finansiālā situācija kļūst draudoša

Valdes sēdē vēl bija paredzēts izlemt par braukšanas izdevumu kompensēšanu skolēniem, izskatīt Preiļu pilsētas valdes iesniegumu par līdzekļu iedalīšanu katlu mājas celtniecībai Cēsu ielā, kā arī vairākus citus lūgumrakstus, kuru autori prasīja naudu no rajona budžeta. Tie tika izskatīti vai nu daļēji vai pavisam atlikti malā, jo izrādījās, ka rajona «galvenā kase» ir tukša...

Finansu nodaļas vadītāja V.Limane to raksturoja šādi: «Finansiālais stāvoklis ir kritisks. Tikko savēlam kopā galus. Nauda ir tikai budžeta iestādēs strādājošo algām.» Rajona TDP revīzijas komisijas priekšsēdētājs I.Jeršovs precizēja: «Situācija ir katastrofāla.»

Vislielākās budžeta līdzekļu patērētājs ir rajona centrālā slimnīca, kura vīrs budžetā noteiktās summas jau izlietojusi Ls 20 667 un tomēr ir parādā kreditoriem aptuveni Ls 77 000.

Revīzijas komisija pārbaudījusi budžeta līdzekļu izmantošanu un, kā informēja I.Jeršovs, pārskatījis nav konstatējumi. Līdzekļu pārtērētā izskaidrojams ar to, ka, budžetu apstiprinot, veselības aizsardzībai bija iedalīts pārāk maz naudas. Ja

vidēji republikā, rēķinot uz vienu iedzīvotāju, veselības aizsardzībai atvēlēti Ls 12,3, tad Preiļu rajonā — tikai Ls 8,7, kas ir viens no zemākajiem rādītājiem.

Ņemot vērā slimnīcas lielo parādu un to, ka līdz gada beigām vēl jādzīvo četri mēneši, atliek vai nu slimnīcu slēgt, vai pārskatīt budžetu, tas ir — noņemt līdzekļus citām nozarēm. Valde nolēma izanalizēt budžeta līdzekļu izmantošanu pārējās nozarēs, uzklauzīt kreditoru tīklu priekšlikumus izdevumu samazināšanai, lai varētu «noturēties» līdz gada beigām, un visu vēlreiz apspriest valdes sēdē 16. septembrī, bet pēc tam sasaukt rajona TDP sesiju un lemt par budžeta pārdalīšanu.

Finansiālā krīze radusies ne tikai tāpēc, ka ieņēmumi sakarā ar ražošanas sašaurināšanos un citiem faktoriem ir mazāki par cerētajiem. Budžetā nav ienākusi daudzi miljoni LVR, kuriem tur vajadzēja būt. Izrādās, komercstruktūras, pat firmas ar solidu vārdu, no nodokļu maksāšanas izvairās, bet finansu inspekcija nav spējīga tos piedzīt nepilnīgās likumdošanas dēļ...

P.Pizelis

«Valsts ir vējagrābsle, tāpēc nedodiet tai par daudz naudas!»

jeb Kādai vajadzētu būt nodokļu sistēmai?

Latvijā daudz ir kaislību sakarā ar valdības gatavoto nodokļu palielināšanu. Āpsverot visus «pret» un «par», paraudzīsimies, ko par nodokļiem domā kaimiņvalstī Lietuvā.

Uz jautājumu, kādiem vajadzētu būt nodokļiem, valsts un pašvaldību ierēdņi droši vien atbildēs — nodokļiem jāsedz valsts un pašvaldību izdevumi. Savukārt nodokļu maksātāji grib, lai tie būtu pēc iespējas mazāki.

Kāda tad ir nodokļu nozīme. Pirmkārt, tiem jārada labvēlīgi apstākļi visu sabiedrības subjektu funkcionēšanai. Šo apstākļu izmantošana savā labā jau ir sabiedrības locekļu ziņā. Tāpēc pilnīgi nepamatotas ir kāda Uzņēmēju savienības darbinieka pretenzijas uz ekvivalentu apmaiņu ar valsti — cik pakalpojumu no valsts puses, tik nodokļu no manis.

Otrkārt, nodokļu sviras ir viens no svarīgākajiem iedarbīgākajiem valsts rīcībā esošiem līdzekļiem, kā regulēt cilvēku darbību, investīcijas, ražošanu, komerciju.

«Taisnīgie» un «netaisnīgie» nodokļi

Vēl pavisam nesen saskaņā ar sociālistiskās ekonomikas mācību tika apgalvots, ka «netaisnīgie» ir netiešie nodokļi (jeb akcīzes) un apgrozījuma nodoklis, bet «taisnīgie» ir tiešie nodokļi, jo tie saistīti ar ienākumiem. Arī patlaban daži zinātnieki un sociālistiskās ekonomikas mācības speciālisti spriede le līdzīgi. Taču šāds nepareizs nodokļu dalījums ir bistams, jo maldina tos, kas strādā, lai radītu Lietuvas nodokļu sistēmu.

Par netaisnīgiem nodokļiem vajadzētu dēvēt tos nodokļus, kas grauj uzņēmējdarbību. Valsts ierēdņi vienmēr atradīs argumentus, kāpēc viņiem nepieciešams daudz naudas. Šajā sakarībā nāk prātā kāda ASV valsts administrācijas konsultanta teiktais: «Valsts ir vējagrābsle, tāpēc nedodiet tai par daudz naudas!» Vai arī: «Vēlaties palielināt budžeta ienākumus — samaziniet nodokļus!» Lietuvas uzņēmēji visai bieži sūdzas par pārlieku lielajiem nodokļiem. Kaut gan kopējie netiešie nodokļi (akcīzes) tiek ņemti no pircēja, taču pircējam ir pilnīgi vienalds, kā tiek saukta nauda, kas jāmaksā par precī un pārdevēja pakalpojumiem. Taisnība ir uzņēmējiem, kas apgalvo, ka akcīzes nodoklis kopā ar peļņas vai ienākuma nodokli kopā iznāk vairāk nekā 60% no ūrajiem ieņēmumiem. Bet, ņemot vērā vēl obligātos sociālās apdrošināšanas atvilkumus, uzņēmējs valsts budžetā iemaksā apmēram 70% no ienākumiem. Tad nav brīnums, ka investīcijām un kapitālieguldījumu atjaunošanai naudas tikpat kā nav. Tā iznākumā rodas vēlēšanās izvairīties no nodokļu maksāšanas, kā arī piekopt nelegālo uzņēmējdarbību.

Kur meklējama izeja? Vajag sa-

mazināt akcīzes un tiešos nodokļus pirmām kārtām produkcijas ražotājiem un celtniecībā. Šeit tiem nevajadzētu pārsniegt 20-25% no uzņēmējdarbības tūrā ieņēmuma (atskaitot materiālos un darba apmaksas izdevumus). Sociālās apdrošināšanas iemaksas vajadzētu maksāt kā uzņēmējiem, tā arī pašiem strādājošajiem. Tādējādi samazinātos sociālās izmaksas, jo visi būtu ieinteresēti rūpēties par veselību.

Aplami ir tas, ka nodokļi no uzņēmumiem tiek iekasēti, nerēķinoties ar inflāciju. Hiperinflācijas apstākļos Lietuvas uzņēmumi palika gandrīz bez apgrozības līdzekļiem. Šādi radušos apgrozības kapitāla trūkumu vajadzētu kompensēt uz nodokļu rēķina. Diemžēl neviens nekompensēs uzņēmumiem tos zaudējumus, kas radušies, maksājot bankām milzīgos procentus par saņemtajiem kredītiem, kas savukārt bija nepieciešami, lai papildinātu inflācijas rezultātā zaudētos apgrozības līdzekļus.

Negodīgi ir mēģinājumi otrreizēji ar nodokli aplikt ienākumus, piemēram, dividendes. Tās taču tiek izmaksātas no uzņēmumu (akciju sabiedrību) peļņas, kas jau ir aplikta ar nodokli. Turklāt inflācijas dēļ dividendes netieši ir it kā «apliktas ar nodokli», jo tās maksā pēc vairākiem mēnešiem no atskaites gadā gūtās peļņas. Tieši tāpēc akcionāri saņem naudu, kurai vērtība jau kritusies, bet labumu no tā gūst tikai valsts, kas emitē papildu naudas zīmes.

Nodokļu sistēmas problēmas

Nodokļu likumu sistēmas vēl nav. Par to, ka tāda vajadzīga, liecina savā starpā nesaskaņotie likumi. Viens un tas pats nodokļa objekts var būt aplikts ar nodokli tikai vienreiz. Neviens nav tiesību, balstoties uz nodokļu iekasēšanas un maksājumu kontroli, nepamatoti apturēt saimniecisko un komerciālo operāciju norēķinus, norakstīt naudu no bankas rēķiniem, vai arī citādi bremsēt uzņēmējdarbību. Tam paredzēta tiesa un civiltiesību likumi.

Likumiem un pašvaldību lēmumiem par nodokļiem un nodevām jābūt izsmeļošiem, lai nebūtu vajadzības pēc dažādiem skaidrojošiem aktiem. Nodokļu likmēm jābūt diferencētām tā, lai tās stimulētu ilgtermiņa ieguldījumus (investīcijas) prioritārās saimniecības nozarēs, kā arī ražojošā uzņēmējdarbībā.

Daudz tiek rakstīts un runāts par mantas nodokļa ieviešanu. Likuma projekts, iepriekš publiski neapspriests, no valsts ierēdņu kabinetiem nokļuva tieši seimā. Par laimi to nepieņēma. Šī nodokļa uzdevums — stimulēt mantas izlietošanu uzņēmējdarbībā un nevis turēt to kā rezerves kapitālu. Bija paredzēts ar nodokli aplikt visu mantu, pat iedzīvotāju privatizētos dzīvokļus, kā arī transporta līdzekļus, mehānismus utt.

Taču mantas nodokli iekasēt no

patēriņa līdzekļiem ir bezjēdzīgi. Mantas nodoklim vajadzētu «aizstāt» ienākuma (peļņas) nodokli, kamēr īpašnieks to neizmanto.

Lauksaimniecībā ienākumu nodokli vajadzētu pilnībā nomainīt ar zemes nodokli. Ja zemi neapstrādā, bet tā tiek uzglabāta kā rezerves kapitāls, tad jāpiemēro palielinātas nodokļa likmes, bet pilsētās zemi aplikt ar desmitkārtīgu nodokli.

Šodien vērojams, ka sāk attīstīties arī vērtspapīru tirgus. Ienākumus, kas iegūti pārdodot vērtspapīrus, arī vajadzētu aplikt ar nodokli.

Nodokļi un stimulešana

Nodokļi ir svarīgs un iedarbīgs ekonomisks līdzeklis valsts varas rokās, jo tā ietekme ir visaptveroša (nodokļu maksātāji ir visi Lietuvas iedzīvotāji un juridiskās personas) un nepārtraukta. Līdz šim maz paveikts, strādājot pie vienotas, skaidras nodokļu sviru sistēmas. Gluži otrādi — dzenoties pēc fiskāla (valsts budžeta ienākumu palielināšanas) labuma, tiek samazināta uzņēmējdarbība, un līdz ar to arī valsts budžeta ienākumu pieaugums.

Atvieglājumi līdzekļu ieguldīšanai mazos uzņēmumos un to aplikšanā ar nodokli nav sistematizēti, tāpēc arī ir ne visai iedarbīgi.

Nodokļu sviram jābūt vienotām un sistemātiskām. Pāzeminot nodokļu likmes, atbrīvojot no nodokļiem attiecīgos ienākumus vai daļu no tiem, vajag stimulēt investīcijas un saimnieciski komerciālo darbību dzīvokļu celtniecībā un to renovācijā, lauksaimniecībā, zinātnē un kultūrā. Ar atvieglotiem nodokļiem jāstimulē arī preču un pakalpojumu eksports un imports.

Bez nodokļu maksāšanas atvieglājumiem, kas domāti nelielajiem uzņēmumiem, daļēji atvieglojumi pienāktos arī tiem uzņēmumiem, kas kooperējas ar mazajiem uzņēmumiem, kā arī sniedz tiem atbalstu. Nodokļu atvieglojumi nepieciešami arī bankām un tiem kreditoriem.

Labdarību ne tikai nevajadzētu aplikt ar nodokļiem, bet gan daļēji kompensēt uz nodokļu rēķina, jo tā ir sociāla palīdzība, t. i., valsts funkcija.

Nepieciešamas tādas ekonomiskās sviras (sodi un soda naudas par nokavētiem maksājumiem), kas veicinātu nodokļu maksāšanu. Šo sviru darbībai jābūt jūtamai, taču ir absurdi, izmantojot sodus, graut pašu uzņēmējdarbību. Tā notiek šodien, — kad netiek ierobežots soda naudas apmērs par nokavētiem nodokļiem un parādu maksājumiem, kā arī par izvairīšanos no nodokļu maksāšanas.

Un visbeidzot — svarīgi ir nepieļaut to, ka nodokļu likumu projekts pieņem seimā, iepriekš tos neapspriežot, nublicējot presē.

Alģirds Bikulčs,
finansists, docents, ekonomisko zinātņu kandidāts

No laikraksta «Tiesas» tulkojusi
Beata Znona («Latvijas Jaunatne»)

IEGŪTS VAI ZAUDĒTS?

Monopoldarbības uzraudzības komitejas speciālistiem kopā ar ekspertiem pārbaudot, cik pareizi ir maksājumi, ko iedzīvotājiem par silto ūdeni nosaka pašvaldības saskaņā ar Rūpniecības un enerģētikas ministriju instrukciju par siltuma enerģijas uzskaiti patērētājiem, ir radušās diskusijas vērtas pārdomas.

1. Instrukcijā noteikts, ka tad, ja iedzīvotājiem karstais ūdens tiek padots divas dienas nedēļā, katram cilvēkam jāmaksā 15 LVR par dienu.

Ja ūdens tiktu piegādāts katru dienu, tad cilvēkam vajadzētu maksāt 373 LVR mēnesī. Provizoriski izdalot šo summu ar 30, vienā

dienā saņemta ūdens cena — 12,43 LVR.

Instrukcijā noteiktā karstā ūdens cena — 15 LVR — ir iegūta, pareizinot skaitli 12,43 ar tā saukto siltuma padeves koeficientu 1,22. Šis koeficients, kā apliecina instrukcija, iegūts eksperimentāli un ir saistīts ar siltuma padeves pārtraukumiem. Tā būtu acīmredzot ir tāda, ka pēc ūdens padeves pārtraukuma zināmi siltuma zudumi radīsies, sasilidot aukstos cauruļvadus.

2. Augstāk minētā aprēķina pamatā ir pieņēmums, ka katrs cilvēks dienā patērē 105 litrus karstā ūdens. Kopumā ūdens patēriņš, par ko tiek iekasēta samaksa, ir 250 litru diennaktī uz vienu cilvēku (105 litri

karstā un 145 litri aukstā ūdens).

Komiteja apsekoja vairākas privātmājas, kas par ūdens patēriņu norēķinās pēc skaitlāja rādītājiem, un konstatēja, ka pat labi situētām ģimenēm šis patēriņš ziemā diennaktī nepārsniedz 180 litrus ūdens uz vienu cilvēku, bet vasaras periodā, kad tiek laistīts dārzs, 220 litrus.

No tā izriet jautājums — kādus dārzus laista daudzstāvu dzīvojamās mājas iemītnieki, un arī secinājums — aprēķini tiek izdarīti, neievērojot Latvijas konkrētos apstākļus, un tie nav pamatoti ar konkrētiem pētījumiem.

3. Ir zināms, ka metāla rūsēšanas process

ir neizbēgams. Ja rūsēšanai rada ideālu vidi, — un tieši tāda ir radīta ar režīmu, kad karsto ūdeni piegādā divas dienas nedēļā, — rūsēšanas ātrums var sasniegt 0,2 mm gadā un vairāk. Jāatgādina, ka cinkoto cauruļu sienu biežums ir 2,5-3,5 milimetri.

Lai nomainītu cauruļvadu sistēmu sērījveida piecstāvu ēkas apgādei ar karsto ūdeni, nepieciešami apmēram 358 metri cinkoto cauruļu (viena metra garas caurules cena — aptuveni Ls 1,40). Šādos apstākļos ir tiesības vaicāt: ko iegūstam no pašlaik noteiktā karstā ūdens padeves režīma un ko zaudējam...

Monopoldarbības uzraudzības komiteja

Ziņas no pagastiem

Rudzāti

• Aptritējuši divi mēneši, kopš pagasta valdes priekšsēdētāja amatā ir bijušais priekšsēdētāja vietnieks Ēvalds Vaivods, Lauksaimniecības universitātes absolvents ar meža inženiera diplomu, kurš agrāk strādāja par zemes ierīkotāju mērnieku. Jaunais pagasta vadītājs labi pazīst cilvēkus, enerģisks un darboties gribošs, viņam netrūkst ieceru, ko, iespēju robežās, liek lietā.

• Jānis Grandāns, kurš kopš vēlēšanām strādāja pagasta «veča» amatā, aizgājis tuvāk zemniecībai, praktiskajam darbam — vada zemnieku kopdarbības sabiedrību «Zaļā zeme», kas izveidota viena no agrākās paju sabiedrības «Rudzāti» ražošanas iecirkņa robežās. Tajā apvienojušies 80 biedri, viņiem ir traktori, kombaini, graudu kaltes un viss cits nepieciešamais, strādā ne tikai sev, bet palīdz arī apkaimes zemnieku saimniecībām, sevišķi tagad rudens darbos un tādā sa-

springtā cēlienā, kā šis lietainais. • Pagasta kultūras dzīvē ieviešas jauna tradīcija — ģimeņu atpūtas vakari. Pirmais no tiem bija sarīkots nama, kas nesenā pagātnē bija bērnu dārzs (tagad tāds ir pie vidusskolas), zālē un visiem dalībniekiem ļabi patīcis. Šo celtni izmanto kultūras vajadzībām.

Aizkalne

• Par vienu no svarīgākajiem te uzskata darbu ar sertifikātiem. Reģistratore Maija Paegle pastāstīja, ka pieņemtas un noformētas deklarācijas jau no 80 procentiem iedzīvotāju. Viktoram Vucānam pienākas 113, Martai Želvei, Antoņinai Pīzelei, Helēnai Utīnānei un vēl vairākiem, kuri te dzimuši, auguši un visu dzīvi aizvadījuši, pāri simtam.

• Lai arī kā visur, aizkalniešiem ir grūtības ar labības novākšanu gan lietainā rudens, gan vajadzīgās tehnikas trūkuma dēļ, tomēr būs tādi, kas vēlēšies zināmu daļu labības pārdot valstij pavasara pusē un slēgs līgumus par uzgla-

bāšanu, aizpildot vajadzīgās deklarācijas. Pagasta priekšsēdētājs Pēteris Rožinskis domā, ka sevišķi daudz šo dokumentu nebūs jāaizpilda, jo lielākā daļa zemnieku graudus sēja pašu vajadzībām — maizes cepšanai, lopu piebarošanai.

• Sākas zemes īpašumtiesību atgriešana, tomēr dokumentu, sevišķi arhīvu izziņu jomā, personas kodu un citu datu meklēšanā, kārtošana būs visai sarežģīta — visam vajadzīgs laiks. Arī apjoms nav mazais, taču par darbu nemaksā. Neizpratnē nonākuši arī zemes ierīkotāji, kuriem nav zināms, kas algos viņu pūliņus. Tomēr pagastā cer, ka tuvākajā sesijā kādas desmit zemes īpašuma atgriešanas lietas varēs izskatīt.

• Atbalstot iedzīvotāju interesi par Romas pāvesta viesošanu Aglonā, vietējā agroservisa organizācija «Rainis» iedalīja transportu cilvēku organizētai aizvešanai uz baziliku un atpakaļ.

A.Rancāns

Ignats Zarins

Aglona tālo dienu atblāzmā

♦ Turpinām stāstījumu par notikumiem Aglonā 1940. gadā

Dunn-dann, dunn-dann, dunn-dann...

Ir piektdiena, 1940. gada 14. jūnijs. Šodien sakustējās ne tikai Aglona, bet arī visa Latgale. Rīt, 15. jūnijā, pulksten piecos no rīta Latgales Dziesmu svētku virsdiriģenta Teodora Reitera vadībā Stropu estrādē notiks visu koru kopmēģinājums. Tātad līdz šai agrajai rīta stundai ne vien jānokļūst Daugavpīlī, bet arī jāatrod sava apmešanās vieta, jāņem tajā savs kaktiņš, jānovieto peķelītes un tikai pēc tam jārauga aizlikt līdz Stropiem.

Šo ziņu Aglonas korim, kas bija sapulcējies savā ģenerālmēģinājumā trešdien, 12. jūnijā, pavēstīja Aloīzs Broks. Kā nekur vēl nedzirdētu jaunumu viņš pastāstīja arī to, ka Dziesmu svētkos ieradīsies pats valsts Prezidents Kārlis Ulmanis un teiks runu. To padzirdusi, koristi aiz sajūsmas vispirms nostenējās un tad sāka aplaudēt. Šī ziņa neatstāja viepaldzīgu nevienu, jo neviens no klātesošajiem nav skatījis Prezidentu vaigu vaigā. Tikai uz foto laikrakstos un viņa krūšu tēlu pagastmājā. Nu viņu acīs Broks pēkšņi kļuva pulka nozīmīgāks cilvēks, nekā līdz šim viņiem šķitis: Aloīzs Broks taču vairākkārt jau bijis audiencē pie Kārļa Ulmaņa. Ir bijusi pat bilde «Atpūtā», kur Broks savā garajā sutanā stāv blakus Kārlim Ulmanim, un apakšā zem bildes paraksts: «...Aloīzs Broks audiencē pie Valsts Prezidenta...».

Bet Broks trešdienas vakarā no sirds nopriecējās klusībā, ka ir atnācis pie koristiem. Vesela diena, ko viņš aizvadīja bez ēšanas, un tas trakais brauciens mājup no Daugavpils, kas bija prasījis nervu sašprindzinājumu, pēc sātijīgām vakariņām uzdzina tādu nogurumu, ka nebija ne mazākās patikas raudzīties uz pasauli. Arī pulkstenis rādīja vēlīnu stundu, bija divdesmit trīs un desmit minūtes. Caur atvērto logu iekšā traucās Jurjānu Andreja kantātes «Tēviņa» sarežģītā melodija pūšamo instrumentu orķestra pavadījumā. Aglonas korim tā bija visvājākā vieta repertuārā. Tādēļ Broks bija pārliecināts, ka diriģents Viduleja neliksies mierā tik ilgi, iekams nepieslīpēs visu līdz galam.

Viņš varēja sēdēt savā darbistabā un nekustēties no vietas. Varēja izsaukt Viduleju pie sevis un nodot jaunāko informāciju kora dalībnieku zināšanai viņam. Taču Broks nebija godkārtīgs un patmīlīgs cilvēks un neatļāvās izmantot šādu iespēju, kaut gan bija pārliecināts, ka itin neviens par to neteiktu nevienu sliktu vārdu. Vispār, ne tikai Aglonas draudzē, bet arī visā plašajā apkaimē viņa vārdam bija laba skaņa. Visi viņu godāja un cildināja. Cildināja ne tikai katoļi vien. Viņu slavēja arī vecicībnieki, respektīvi krievu tautības ļaudis, luterāņi un pareizticīgie. Viņš neatgrūda nevienu. Ģimnāzija viņš uzņēma arī krievus, ja tie viņu lūdza. Kā piemēru no pašiem pēdējiem gadiem (1939.-40.) šo rindu autors var minēt sava dzimtā pagasta iedzīvotāja Šatilova dēlu Grigoriju, kas divus mēcību gadus sabija ģimnāzijā. Taču līdzko krievi okupēja Latviju, mācības viņu neinteresēja vairs. Viņš kļuva par Lubāna komandas dalībnieku un tika nozīmēts par Aglonas pagasta jaunatnes organizatoru un vadītāju. Starp citu, turpat Aglonā 1940. gada vasarā, jauši vai nejausi, Grigorijš Šatilovs nošāva savu oficiālo vietnieku Indrikovu, kura īpašvārdu šī raksta autoram nav izdevies noskaidrot.

Lai izsistu sevi no sastinguma punkta, tūlīt pēc vakariņām Broks aizkūpināja «Rīgu» un ieslēdza Leibovica markas jaunākā modeļa pieclampīgo radiouztvērēju. Gribējās dzirdēt, ko runā lielā Eiropa. Maskava nerunāja. Maskava spēlēja un dziedāja marša melodijas: «Jesli zavtra vojnā...», «Tri tankista,

tri vesjolih...» un citas. Vācijas raidītāji komentēja doktora Gebelsa kārtējo runu, kurā viņš solīja jau šodien pat nospiegt uz ceļiem Franciju, bet rīt, parīt miltos samalt Angliju. Londonu Broks nemeklēja. Nemeklēja, pirmkārt, tamdēļ, ka viņš teicami vēl nepārvaldīja angļu valodu, un, otrkārt, tālab, ka Londona būtībā neko jaunu pateikt nevarēja. Angļiem pašiem bikses trīcēja. Tātad nebija vērts tērēt laiku.

Bet tas nebija tas, kas varēja piesiet Brokam sirdi, kurā joprojām visā skaudrumā gailēja Dilāna jautājums: «...Kas notiks ar mums, ja...?». Viņš piecēlās no krēsla un devās uz Ciriša krastmalu, kur diriģents Viduleja dresēja savu kori. Pamanījis tuvojamies Aloīzu Broku, Viduleja spēji aprāva dziesmu un paspēra pāris soļus pretī. Broks iebilda pret mēģinājumu pārtraukšanu, bet Viduleja savukārt savu rīcību pamatoja šādi:

— Kā drīkst neparādīt godu tādām ciemiņam kā jūs?

Broks jutās aizkustināts. Uz mirkli iestājās mulsa. Pirmais atpāps pats nācējs:

— Esit sveicynoti, meilī korysti!

Viduleja zibenīgi pašāva rokas gaisā, un koris daudz balsīgi un skaļi atbildēja:

— Esi sveiks!

Nu šodien palikušas vairs tikai atmiņas par satikšanos ar Broku. Šodien sākusies un turpinās mantu līšana un peķļu taisīšana goda pilnajam ceļam. Jāņem līdzī daudzkas. Vispirms jau tautas tērpi, brunči, pīburi, lielie lakāti un lakatiņi, jostas, aubes, mīces un cita veida galvas segas. Jāizrauga un jāsakravā ēdamais. Tur par velti neviens neko nedos. Par visu jāmaksā. Bet naidīgas latgaliešiem nekad nav bijis. Jāpakaļ līdzi arī kāds gultas palags un kāda nekāda sega. Kas zin, kur iznāks nakšņot? Nedrīkst aizmirst arī zeķu pāri, tāpat ziepes, dvieli un visu pārējo, bez kā ikdienā neiztikt ne stundu. Arī goda kurpes jāieliek pie brunčiem un pīburā. Pa ceļam iztiks ar šādām tādām. Sliktākajā gadījumā būs labi arī ar dzērviņu zābakiem. Iebraucot Daugavīli, tur arī uzauks kājas. Kura gan sieviete ir gājusi uz baznīcu apautām kājām? Neviena. Katra tipina basām, apavus pār plecu pārmetusi. Tikusi galā, pie baznīcas sēstas zālītē, uzauj kurpes un tad dodas dievmamā iekšā. Liturģiskajam rituālam beidzoties, notiek pretējā darbība: turpat pie baznīcas vārtiem viņa auj kājas nost, met atkal apavus pār plecu un dikso mājup. Un dara to ne jau aiz priekša un sajūsmas. Tā rīkoties viņu spiež nabadzība. Un šī mamma, kas basām kājām iet uz baznīcu un atpakaļ, ir lepna un lielīga, jo, lūk, viņai ir ko uzaut. Bet, kā redzēsīm daudz vēlāk, Latgalē vēl ir tādi ļautiņi, kam ne tikai nav ko uzaut, bet arī ne kuru katru dienu ir kas uz zoba liekams.

Un tā mūsu koristēm sanāk itin paprāva un visai smaga peķelīte. Bet tas vēl nav viss. Ar šo nastu vēl jāaizģenģerē līdz stacijai. Rušonu dzelzceļa stacija no Aglonas atrodas gandrīz vai desmit kilometrus attālu. Un ne katram kora dalībniekam vai dalībniecei ir tā laime aizbraukt līdz pašam «bānim» kā lielmātei, sēžot federatos. Turklāt ne nu jau visi koristi dzīvo pašā Aglonā. Vairums no viņiem mīt periferijā. Un tomēr visi viņi ir pacilātā noskaņojumā.

Daži dosies ceļā jau pēcpusdienā, citi pievakarē, bet lielais vairums šim nolūkam izmantos nakti. Abreņniešiem ir tā priekšrocība, ka viņi būs pirmie, kas iekāps pilnīgi tukšā vilciena sastāvā. Par stāvēšanu kājās nebūs jāraizējas. Tādēļ darba dienu pilnībā var ziedot savai ģimenei.

Turpinājums sekos.

Rudenīgas pārdomas Preiļu parkā

Nez vai to parku var saukt — starp simtgadīgajiem kokiem kupli sazēlis pamežs, vietām izveidojot īstus džungļus, viena no lielākajām laucēm, kur sagāzta no diķa izņemtā zeme, pārvērsta par nezāļu perēkli, skaislais diķis ar salīņu noaudzis vilkuvāļem un citiem augiem. Kanālos ūdeni nemana, ja neskaita dažas vietas, kur lāmās zaļo aļģes un guļ sakritušie koki. Pazudis tiltiņš uz salīņu, tā noklāta ar ķieģeļu drumslām, sen jau nešalc ūdenskritumi, tiltiņš pastāvīgi lauz dēļu segumu un tie stāv caurumaini, pie pils

nolauzti mūrētie sarkano ķieģeļu stabi, dažs labs resnās ķēdes posms pazudis. Pils gadu no gada kļūst bēdīgāka — nobrūk apmetums un atsedzas ķieģeļu mūrējums, nesen uzliktā šifera jumtā aizvien vairāk caurumu. Rozā divstāvu māja, kur agrāk bija dzīvokļi, tukša un ar izsistiem logiem, izlauztām durvīm. Pazudušas koka slietnes pie vecās estrādes — laikam sadedzinātas, no gājēju ietves pie staļļa drupām betona plāksnes samestas diķa ūdenī...

Kādreiz te papildnam bija meža piļu — tagad tikai pie minētā staļļa tās var atrast ūdeni. Celiņi dubļaini, pie kanāliem pieciet nevar — visi krasti aizauguši nezālēm...

Bet pavisam nesen parkam bija sētnieks, kurš skaitījās tuvumā esošā kultūras nama štatos, katrai pilsētas organizācijai bija savs kopjamais sektors, kur tās izcirta nevienam nevajadzīgos krūmājus, atņēna aleļas, aizvāca kritālas — tagad tur vēl jo košāk zel pamežs.

Parkā jau ienāk rudens ar savām košajām krāsām — pirmās sākušas sārtojies un dzeltēt kļavas. Bet šis svinīgais skaistums nespēj pārmākt pamešības sajūtu. Te, lūk, mēģināja tīrīt diķi, te — kanālu. Pakēpājās un atstāja Dieva ziņā.

Pirmais mēģinājums iztīrīt parka ūdens sistēmu bija 1991. gadā, darbus vadīja Anatolijs Medvedevs. Apguvuši kādus simts tūkstošus tā laika rubļu, darbošanos pārtrauca — salūza svarīgs mežģis un pēc tā bija jābrauc uz bagarāšīnu rūpniecību Krievijas dienvidos. Kamēr atveda, klāt bija rundes.

Rūpes par parka ūdens maģistrāļu sakārtošanu bija uzņēmies

Aleksandrs Pastars, būdams pensijā. Viņam netrūka labu ieceru, arī enerģijas, bet ar to vien tālu, kā izrādījās, nevarēja tikt. Ar vienkusa ekskavatoru strādāja Aleksandrs Vitānis. Kad mēģināja atīrīt diķa galu pie lielās lauces, kur, kā stāsta parka vēstures dokumenti, kādreiz no liepām bijis izveidots saules pulkstenis, gadu simteņos sakrājušos nogulu bijis tik daudz, ka to smēšana ar kausu bija tikai tāda niekošanās. Saveda blokus, lai mašīna varētu iebraukt diķa dibenā, bet drīz to rausus nācās vilkt ārā — slika dūņās.

1992. gadā vēlreiz tika mēģināts karot ar kanālu un diķu sanesām, šoreiz darbus vadīja Valērijs Baranovs. Ekskavators pieveica dažus metru pa kanāla malu, lai tālāk ietu — jāzāģē koki. Jūnijā un jūlijā šie metri izmaksāja jau 250 tūkstošus rubļu, jo bija sākusies strauja inflācija. Darbs apstājās, šoreiz pavisam. Tātad, pašlaik parkā patīrīti kādi četrdesmit piecdesmit metri kanālu.

Kas nu būs tālāk? Pils piedāvā katram, kurš izrādījis kaut mazāko interesi — visi mukuši prom. Bet kas notiks ar mūsu kultūras un atpūtas parku? Vai tas kādam būs vajadzīgs?

Kāds gudrs cilvēks ir teicis: mēs strādājam ne sev, bet bērniem. Kāda ir tā strādāšana, ja nejaudājam saglabāt to, ko paši saņēmām mantojumā. Kādreiz speciāli iekārtotais ainaviskais parks, par ko literatūras pieminekļi stāsta kā par vienu

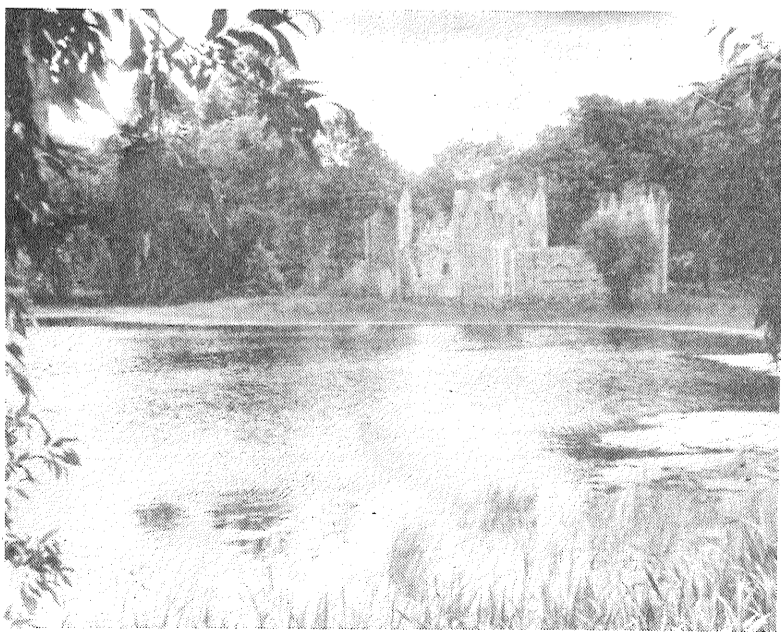
no interesantākajiem, pārvērtīsies par parastu mežu ar purvu vidū.

Nesen tikos ar Valēriju Baranovu. Viņš pastāstīja, ka nederīgo, kaitīgiem piesārņojumiem bagāto nogulumu slānis ir lielāks par metru un tā izsmēšana ar ekskavatoru ir neizdevīga ekonomiski. Viņš piebilda, ka vajadzīgi zinoši eksperti, kuri noteiktu darbu patieso apjomu un izstrādātu pienācīgu tehnoloģiju, kārtīgi sagatavotos, nevis ķertos pie tik liela uzdevuma, kad prātā iešaujas pirmā fiksā ideja. Visie spējamāk, būtu jāizmanto zemes sūcējs.

— Varēja paredzēt, ar ko viss beigsies, — sacīja V. Baranovs, — ja jau nejaudā izdarīt līdz galam, tad nevajadzēja nemaz sākt.

Neviens tagad nav tik bagāts un ieinteresēts, lai uzņemtos parka saimnieka lomu. Un vai vispār tāds kādreiz atradīsies. Varbūt tad vismaz atjaunot izjauktos aizsprostus un palaist pa veco gultni Preiļu upīti, kura, jau pirms diķu atīrīšanas sākšanas, lai nešauminātu pašus un ciemiņus ar netīrajām, smirdošajām, tuvumā esošo rūpniecības uzņēmumu notekūdeņiem, bija aizvadīta «pa apkārtceļu» uz Saltupi. Uzņēmumi nu vairs tikpat kā nedarbojas un nesārņo — būs tomēr skaistāk nekā tagad. Un vai nebūtu vērts vēlreiz sadalīt parku «iespaida sfērās», nu jau starp jaunajām struktūrām?

A.Rancāns
J.Silicka foto

Kad uguns ir nelaime

Rajonā astoņos mēnešos notikuši 54 ugunsgrēki, augustā vien — 8 (zaudējumi 2500 latu). Palielinājies jaunprātīgo dedzināšanu skaits, šogad tādi bijuši četri gadījumi, ugunsgrēkā gājis bojā viens cilvēks.

Lai samazinātu ugunsgrēku daudzumu un izvairītos no tiem, jāievēro ugunsdrošības noteikumi.

Rajonā lauku darbi lopbarības sagatavošanā tuvojas beigām. Siens sagatavots — jārupējas, lai siena šķūņi būtu aizslēgti, elektriskā instalācija un agregāti būtu kārtībā. Sevišķi grēko jaunsaimnieki, turot traktorus vai arī citu tehniku vienā šķūnī ar sienu. Ugunsdzēsēju inspektoru apsekotajos objektos galvenie ugunsdrošības noteikumu pārkāpumi ir:

— lopbarības nepareiza uzglabāšana,

— pārkāpumi elektriskās instalācijas un elektrisko ierīču ekspluatācijā,

— dūmvadu tīrība,

— teritoriju nesakoptība,

— pavasarī — zāles un salmu dedzināšana un citi.

Daudzos objektos nav sakārtota teritorija, ugunsdzēsības ūdens ņemšanas vietas.

Tuvojoties apkures sezonai, objektu vadītājiem vēl un vēlreiz jā-

pārbauda, lai būtu sakārtotas bēniņu un kāpņu telpas, pagrabī, teritorijā, katlu māju telpas, lai būtu viss vajadzīgais uguns dzēsšanas inventārs. Jāraugās, lai ugunsdzēsēju kāpnes un drošības nožogojumi uz ēku jumtiem (segumiem) būtu bez defektiem.

Jāpārlieto ražošanas un noliktuvu telpas, kur parasti ir pieslēgtas apsildāmās ierīces, tā saucamās «Saulītes», kuras, starp citu, vispār aizliegts te izmantot.

Ugunsgrēki parasti izceļas, ja nav tīrīts dūmvads, ja ir salikta maika uz krāsns, pārkurinātas krāsnis. Nedrīkst izmantot ventilācijas kanālus krāšņu ierīkošanai. Pašreizējās apstākļos, kad ar apsildīšanu ir problēmas, nedrīkst darīt to bez konsultācijas, kuru var iegūt Preiļu un Līvānu ugunsdzēsības un glābšanas dienestā.

Daudz nepatīkamu brīžu ir personīgā autotransporta vadītājiem, kuri aizmirst, ka garāžās nedrīkst turēt vairāk par 40 litriem benzīna un vairāk par 20 litriem eļļas. Benzīnu un eļļu minētajā daudzumā drīkst turēt tikai cieši noslēgtā metāla traukā.

J. Leitāns,
profesionālā ugunsdzēsības un glābšanas dienesta priekšnieka vietnieks

♦ Top veikals-viesnīca.

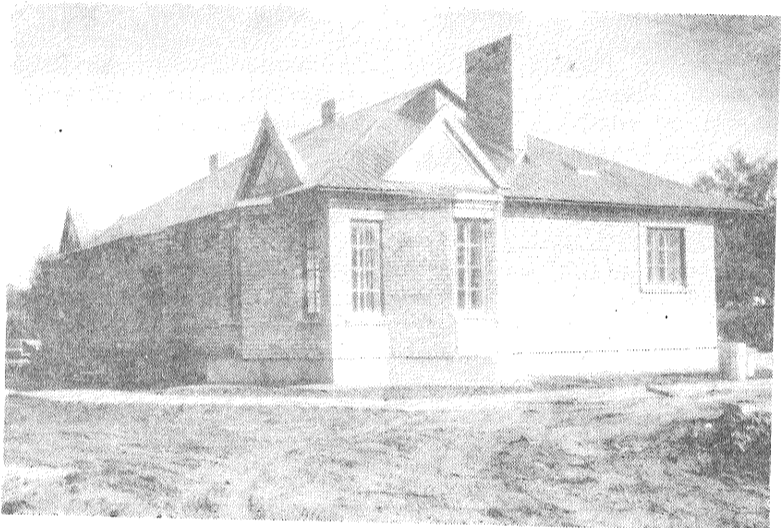
Aglona ceļas

Līdzās vēnenīgajiem celtniecības darbiem Aglonas bazilīkā jūtami ceļas arī ciemats. Nesen ekspluatācijā tika nodota ATS ēka, lai gan patlaban Aglonu sazvanīt ir problemātiski.

Raiti sokas viesnīcas celšana. Astoņi tās numuri izvietosies ēkas otrajā stāvā, bet pirmajā vieta atvēlēta kafejnīcai un veikalam.

Līdzās šim kompleksam pāri ielai top vēl viens veikals. Ciemata attīstības ģenerālplānā ir paredzēta arī policijas nama būvniecība. Savu kārtu gaida arī Aglonas centrālā — Somersētas iela. Tai jāiegūst jaunas ietves un apgaismojums.

V. Radis
J. Silicka foto

♦ Jaunā pasta un ATS ēka Aglonā.

Televīzijas programma

Otrdiena, 14. septembris

LATVIJAS TV I
18.00 Ziņas. 18.10 Mult. filmas. 18.40 Koncerts. 19.10 Vizīte. 19.30 Čauriņi. 2. daļa. 20.00 Ekrāns bērniem. 20.30 Panorāma. 21.15 Muzikālā miniatūra. 21.25 Kinovakarš. 22.45 Atmiņas par svētkiem. 23.40 Nakts ziņas.

LATVIJAS TV II
18.30 BBC World Service. 19.00 Eterā - Ogres TV. 19.25 Reģionālās TV piedāvā. 20.00 Valdības preses konference. 20.30 Latgales ziņas (krievu val.). 21.00 Kamīna zāle. 21.45 Ziņas. 22.00 Latgales ziņas.

Trešdiena, 15. septembris

LATVIJAS TV I
18.00 Ziņas. 18.10 Savvaļas Amerika. 18.40 Krustpunkti. 19.30 Ieskats izādē Ugunsmuša. 20.00 Ekrāns bērniem. 20.30 Panorāma. 21.15 Ko tu teici, kā tu teici? 21.30 Liepājas dzintars-93. 23.30 Nakts ziņas.

LATVIJAS TV II
18.30 BBC World Service. 19.00 Latgales TV piedāvā. 19.25 Mācīšanās angļu valodai 4. nod. 19.50 Tālrunis 200... 20.05 Lesija. 7. filmas. 20.30 Latgales ziņas (krievu val.). 21.00 Spektakļa pielikums. 21.30 Vācijas skices. 21.45 Ziņas. 22.00 Kālmīni. 51. un 52. sērija. 22.45 Soļa. 23.00 Latgales ziņas. 23.30 Futbols. Kīgas Skonto - Maskavas Spartaks.

OSTANKINAS TV
5.00 Ziņas. 5.20 Rīta vingrošana. 5.30 Rīts. 7.45 Firma garantē. 8.00 Ziņas. 8.20 Jaurās notis. 8.40 Vien-

Ceturtdiena, 16. septembris

LATVIJAS TV I
18.00 Ziņas. 18.10 Savvaļas Amerika. 18.40 Mult. filma. 18.55 Dziesmas liecim un maziem. 19.15 Horoskopi, horoskopi... 20.00 Ekrāns bērniem. 20.30 Panorāma. 21.15 Pārnieki. Mākslas filma. 5. sērija. 22.15 Mūzika atpūtai.

LATVIJAS TV II
18.30 BBC World Service. 19.00 Eterā - Liepājas TV. 19.25 Futbola apskats. 19.45 Lesija. 7. un 8. filma. 20.30 Latgales ziņas (krievu val.). 21.00 Saēmas preses konference. 21.30 Vācijas skices. 21.45 Ziņas. 22.00 Latgales ziņas. 22.35 Pasauls mode. 23.00 NTV-5.

OSTANKINAS TV
5.00 Ziņas. 5.20 Rīta vingrošana.

22.25 Kantrimūzika. 23.00 NTV-5. **OSTANKINAS TV**

14.00 Ziņas. 14.25 Lietišķais vēstnesis. 14.40 Ādama Smita naudas pasaule. 15.10 Bloknots. 15.15 Lieta. 15.25 Mult. filma. 15.50 Reliģiskā programma. 16.20 Mūsu mūzikas klubs. 17.00 Ziņas. 17.25 Programma Akreditēšanas raksts. 17.45 Dokumenti un likumi. 17.50 Kāds būs laiks? 17.55 Futbols. Maskavas Dinamo - Frankfurtes Eintracht. 20.00 Ziņas. 20.40 Tēma. 21.25 Nevainīgie ar netīrām rokām. Francijas mākslas filma. 23.30 Ziņas. 23.55 Sahs.

kārši - Marija. 9.30 Tirdzniecības tīls. 10.00 Futbols. Maskavas Dinamo - Frankfurtes Eintracht. 10.50 Preses ekspresis. 11.00 Ziņas. 11.20 Pusaudzis. Mākslas filma. 4. sērija. 14.00 Ziņas. 14.25 Telemikss. 15.10 Bloknots. 15.15 Mult. filma. 15.40 Mūzogrāfs. 16.00 Starp mums, meitenēm... 16.20 Mult. filma. 16.50 Tehnodroms. 17.00 Ziņas. 17.25 TV un radio kompānija Mir. 17.50 Dokumenti un likumi. 17.55 Kāds būs laiks? 18.00 Vienkārši - Marija. 18.50 Privātpašnieka ābece. 19.00 Mīlas stāsts. 19.40 Labu nakti, mazuļi! 20.00 Ziņas. 20.40 Miniatūra. 20.55 Futbols. Dortmundes Borussia - Prāgas Sparta. 22.50 Mult. filma pieaugušajiem. 23.00 Ziņas. 23.25 Futbols. Maskavas Torpedo - Haifas Maccabi. 0.15 MTV. 1.15 Preses ekspresis.

5.30 Rīts. 7.45 Firma garantē. 8.00 Ziņas. 8.20 Mult. filma. 8.35 Vienkārši - Marija. 9.25 Dzīvnieku pasaulē. 10.05 ...Līdz sešpadsmit un vecākiem. 10.50 Preses ekspresis. 11.00 Ziņas. 11.20 Pusaudzis. Mākslas filma. 5. un 6. sērija. 13.50 Nepiekāpīgjie. Isfilma bērniem. 14.00 Ziņas. 14.25 Telemikss. 15.10 Bloknots. 15.15 Mult. filma. 15.40 Dok. filma. 16.00 Rokstunda. 16.40 ...Līdz sešpadsmit un vecākiem. 17.55 Kāds būs laiks? 18.00 Vienkārši - Marija. 18.50 Tikšanās. A. Zinovjevs. 19.40 Labu nakti, mazuļi! 20.00 Ziņas. 20.40 Loto spēle Miljons. 22.10 Tēvocis Vaņa. Mākslas filma. 23.05 Ziņas. 23.30 Sahs. 23.45 Festivālu parāde. 0.25 Preses ekspresis.

TEP-15 (nigrols),
Čehu firmas «Barum» ventilatoru siksnaš «Moskvičiem», «Žiguljiem», dažādu marku ārzemju mašīnām pieņemamās cenās piedāvā SIA RBKK degvielas uzpildes stacija Preiļos, Rīgas ielā 4.
Iebkura apmaksas forma. Interesēties pa tel. 22275, 21280.

DZĪVES LĪNIJA
APDROŠINĀŠANAS SABIEDRĪBA

Ja Jūs interesē darbs ar cilvēkiem un esat pusmūžā, akciju sabiedrība «DZĪVES LĪNIJA» aicina uz sadarbību apdrošināšanas jomā Preiļu rajonā.

Gaidām Jūsu zvanu Jums izdevīgā laikā pa tālruni 24196 Preiļos.

NELSS Ltd
IEPĒRK

— skujkoku zāģmateriālus plašā sortimentā, cena 120-190 DM/kub. m,
— neapzāģētus skujkoku dēļus (biezums 22, 36, 47 mm, garums 3-6 m), cena 70-85 DM/kub. m,
— taras dēļiņus (skujkoku, lapu koku), cena 120-130 DM/kub. m.

Apmaksa tūlīt pēc piegādes. Iespējams transports uz pircēja rēķina.

Informācija
Madonā, Saieta laukumā 2, no 9 līdz 16. Tālruni 21019, 21132.

Sniedzam graudu kaltes pakalpojumus. Kalte atrodas Vārkavas pag. Pilišķos. Interesētus lūdzam zvanīt pa tel. 32288, 51440.

NOVADNIEKS
Izdod Preiļu rajona pašvaldības uzņēmums «Novadnieks»
REDAKTORS PĒTERIS PĪZELIS

Laikraksts iznāk kopš 1950. gada 29. marta.
REDAKCIJAS ADRESE: LV-5301, Preiļos, Aglonas ielā 1. ☎ 22059, 22305, 21759, 22154, 21996, 21985.
PASŪTĪJUMA INDEKSS 68169.

Reģistrācijas apliecība № 1018.
Iespējam Daugavpils tipogrāfijā Daugavpili, Valkas ielā 1. Ofsetiespiedums. I iespiedloksne.
Metiens 4942 eksemplāri. Pas. № 1226

Pārdod
automašīnu M-2140, 1988. g.; garāžu Liepu ielā; šiferi; pamata blokus; zviēdru sēklas kviešus; rudzus Tālrūnis 22497;
* * *
AVIA-21F; ZIL-MMZ-4502; MTZ-50; MTZ-05 ar inventāru; 5 riepas 15.00-20. Adrese: Jersikas pagasta Lauru sādžā «Baltziedos». Jānis Šēdrovs;
* * *
ZAZ-968A (40 Zs) labā tehniskā kārtībā. Tālrūnis 42251;
* * *
AUDI-100 labā tehniskā kārtībā. Tālrūnis 42262;
* * *
VAZ-21011, 1978. g., labā tehniskā stāvoklī. Tālr. 41344, 41292;
* * *
māju Preiļos. Tālrūnis 21778;
* * *
govī. Tālr. 21951;
* * *
steidzami māju Preiļos, Tirdzniecības ielā 1.

Pērk
autogēnu, elektrometināšanas aparātu, stacionāro urbmašīnu, grunts krāsu, PF krāsu, rūsas pārveidotāju. Tel. 22506, 21712.

Dažādi
Lūdzam aizdot steidzami Ls 750, atdosim 100 sertifikātus. Zvanīt Līvāni 41126 no 17 līdz 20.
* * *
Sniedz transporta pakalpojumus ar mikroautobusu «Latvija». Tel. 55743 vai 55685. Zvanīt vakaros.

Pārdod jaunu kafējnīcas iekārtu:

- elektriskā plīts,
- saldējamā vitrīna,
- cepeškrāsns,
- universāls pievads,
- mikseris,
- tējas un kafijas automāti,
- ventilācijas iekārta.

Tālrūnis Rēzeknē 72927.

Laikraksta «Novadnieks» redakcija PĀRDOD
UAZ-31512-01 (1985. g.) vai MAINA pret VAZ markas vieglo automašīnu labā tehniskā stāvoklī.
Zvanīt darba laikā 22059.

Nokrīt lapa, izdeg svece, Aplūst mātes valodiņa. Izsakām dziļu līdzjūtību Zentai Elstei sakarā ar MĀTES nāvi. Preiļu pasta kolektīvs

Nogramma saule, apdzisa zvaigznes, Norima vēji, aplūso sirds. Izsakām dziļu līdzjūtību Annai Soltumai, VĪRU smiltājā izvadot. Rožupes pagasta TDP deputāti

Kā negrib ticēt sirds, Ka cilvēks var tā — No gaīšas dienas aiziet mūžībā. Izsakām līdzjūtību Voldemāram Vitkovskim sakarā ar MĀTES nāvi. Jersikas pagasta valde un zemes komisija